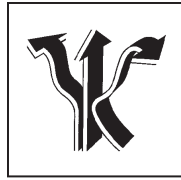

Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО "Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління"
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
"Українське суспільство: контури інновацій"
м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.*

Київ
ДП "Видавничий дім "Персонал"
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 2 від 22.02.17)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Українське суспільство:
контури інновацій”, 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова)
[та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Пальм Наталья Дмитриевна Преподавание философии в высшей школе: проблемы и перспективы	214
Примуш Роман Борисович Професійний розвиток особистості службовців в процесі кар'єрного зростання	217
Проніна Оксана Володимирівна Проблема передачі земельної ділянки у спільну власність об'єднанню співвласників багатоквартирного будинку.....	220
Пророченко Єфросинія Василівна Наукова та інноваційна присутність України в економіці ЄС через програму Горизонт 2020	223
Романова Лідія Василівна, Мартишина Оксана Юрійвна Особливості розвитку ринку теплоізоляційних матеріалів.....	226
Савойська Світлана Василівна Щодо уточнення та розширення сутності і змісту поняття постбіхевіоризм (постбіхевіоралізм).....	229
Скиба Ганна Іванівна Роль бухгалтерського обліку в умовах інноваційної економіки.....	232
Стасюк Світлана Валентинівна Розвиток податкових правових відносин на сучасному етапі в Україні.....	234
Ткачук Тетяна Леонідівна Особливості психологічної реабілітації військовослужбовців АТО.....	236
Туруніна Олена Леонтіївна Психологічні особливості розвитку організаційної культури комерційного підприємства	238
Тьорло Володимир Олександрович, Мірошниченко Вікторія Володимирівна Рівні соціального стану регіонів України та напрями подолання існуючих диспропорцій їх розвитку	241
Утвенко Володимир Валерійович Особливості правового регулювання соціального забезпечення та соціальної підтримки в Україні.....	243
Федоренко Володимир Валерійович Феномен соціального відхилення в контексті військово-правового виховання в умовах проведення антитерористичної операції	246
Філіна Ганна Ісаївна, Гайдученко Ярослав Сергійович Інвестиційний клімат України як умова залучення прямих іноземних інвестицій	250
Шапвалова Алла Миколаївна Місцеве самоврядування — ключовий суб'єкт децентралізації владних відносин у глобальному просторі.....	253
Шашкова-Журавель Ірина Олександрівна Основні напрями міжнародно-правового захисту праці на умовах неповного робочого часу	255
Шклярук Сергій Григорович, Чупак Олександр Валерійович Лізингові послуги фінансових компаній і участь банківських установ в їх фінансуванні	258

ФЕНОМЕН СОЦІАЛЬНОГО ВІДХИЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ ВІЙСЬКОВО-ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Російська агресія проти України, перебіг бойових дій на сході країни актуалізують увагу дослідників до специфіки військово-правової роботи в умовах проведення антитерористичної операції (АТО). Російсько-український конфлікт змушує поновому оцінити роль військово-правового виховання, традицій і патріотизму, стан правосвідомості населення і військовослужбовців у підготовці та веденні, так званої, комбінованої війни. Фактично Україна перетворилася на полігон для випробування російською стороною ідей та принципів війни нового типу — “гібридної”.

На думку І. Рущенка, на певних етапах її підготовки та розгортання, агресор залучав соціальних експертів (філософів, юристів, військових політологів, соціологів, соціальних психологів) для побудови підривних соціальних технологій (ПСТ), що використовуються безпосередньо на театрі воєнних дій та в тилу супротивника. Україна не була готова своєчасно відреагувати на виклики комбінованої війни і це мало негативні наслідки у вигляді втрати Криму та недопущення сепаратистських анклавів на Донбасі [1, 28–29].

Ефективність проведення військово-правового виховання в зоні АТО напругу залежить від того, наскільки суб’єкт виховання буде враховувати настрої, ставлення місцевого населення. Міф про “сепаратизм”, про тверде бажання більшості населення Донецької і Луганської областей приєднатися до Росії не підтверджується соціопитуваннями і реальною обстановкою. Реальні проросійські настрої частини населення не досягли критичної маси. Відкритий опір українським військам чинять терористичні угруповання, які перебувають, як правило, під командуванням російських професійних військових. Основу бойових загонів терористів також становлять російські найманці. Тому міф про твердий намір більшості жителів Донбасу приєднатися до Росії не витримує жодної критики.

Організаторами і координаторами “сепаратистських” виступів і підтримки терористичних угруповань у своїй більшості є лідери місцевих кримінальних угруповань Донбасу, тісно пов’язаних з попередніми партійними структурами Партії регіонів. Мобілізаційний резерв сепаратистів в своїй більшості безробітні, маргінальні елементи, члени організованих злочинних угруповань, включаючи корумпованих співробітників правоохоронних органів і спецслужб. “Сепаратизм” Донбасу — це політичне та ідеологічне обґрунтування бунту проти законної влади, організованого кримінальними злочинними угрупованнями, які мобілізували на свою підтримку міський “пролетаріат” [2, 78].

Ми стали свідками подій, коли люди, які живуть із тобою в одній країні, яких ти вважаєш рідними “по землі” і “по крові”, раптово починають стріляти в спину, — слово “наші” знову набуває того, здалось би, давно і назавжди забутого воєнно-фронтового сенсу. При цьому потрібно враховувати, що низький рівень довіри жителів сходу

країни до дій центральної влади пов'язаний не тільки з російською пропагандою, а й з недієздатністю структур місцевої влади, якими довгі роки управляв і які комплектував кримінал. Коли кримінальні елементи перейшли на бік Росії, то їхні представники у владі перестали виконувати свої службові обов'язки, як і більша частина представників силових структур влади. Вірність присязі й готовність боротися з терористами продемонстрували буквально лічені співробітники. У надскладний для країни час, коли на українських землях діють злочинні угруповання сепаратистів і терористів, особливої актуальності набуває питання правосвідомості народу. Навіть у періоди загострення напруги ні в кого не повинно виникати відчуття всездозволеності й безладу.

Стан правосвідомості населення і військовослужбовців в місцях їх тимчасової дислокації напряму залежить від характеру взаємовідносин, які встановлюються між воїнами і місцевими жителями, а, відповідно, і стану військової дисципліни і правопорушень у військах. Тому військово-правове виховання тісно пов'язане з проблемою попередження правопорушень у військах взагалі, а в зоні АТО особливо. Це один із важливих напрямів щодо попередження правопорушень. Військова дисципліна — проблема, якою повсякденно і постійно переймаються командири всіх рівнів. Раніше вважалося, що злочинність, пияцтво, наркоманія, жорстоке поводження з полоненими, самогубства, пограбування, дезертирство та інші відхилення від соціальних норм — це пережитки минулого, і що настане момент у розвитку суспільства, коли вони зовсім зникнуть. Ще на початку XX ст. французький соціолог Е. Дюркгейм дійшов висновку, що соціальні відхилення, в тому числі й злочинність, — такі явища, яких зовсім позбутися нікому й ніколи не вдавалось і не вдасться. Тобто, в будь-якому суспільстві були, є і будуть люди, які через внутрішні та зовнішні причини або їх взаємозв'язок порушують і порушуватимуть соціальні норми, що побутують у суспільстві, “відхиляються” від них. Для суспільства важливо, щоб соціальні відхилення не набрали такої критичної маси, яка б поставила під загрозу його існування [3, 35–43].

Без сумніву, феномен соціального відхилення притаманний і Збройним Силам України, бо армія — невід'ємна складова держави та суспільства, а військовослужбовці — українського народу. Тому всі позитивні й негативні тенденції поведінки і закономірності, які притаманні суспільству, повною мірою проявляються у поведінці військовослужбовців. Крім того, збройні сили з чіткою регламентацією військової служби — це соціальний інститут зі своїми специфічними соціальними нормами (на додаток тих, що вже є у суспільстві). В армії поведінка військовослужбовців регламентована більш жорстко на відміну від інших інститутів та осередків суспільства. Ступінь цієї регламентації різко зростає в умовах АТО, бойових дій.

У зв'язку з цим військовослужбовці мають вищу ймовірність відхилитися від норм, оскільки ціннісно-нормативна система збройних сил залишає їм менший ступінь свободи у виборі поведінки. Відтак, проблема правопорядку і військової дисципліни залишається актуальною для Збройних Сил України. Ще актуальнішою вона стає в умовах проведення АТО, в умовах війни, оскільки такий процес обов'язково супроводжується ломкою багатьох засад, зниженням ефективності традиційних соціальних інститутів, зміною ціннісних орієнтацій, мотивацій поведінки людей.

У діяльності щодо попередження правопорушень у військах під час проведення АТО можна виділити три блоки напрямів:

- розробка і реалізація державної політики, яка забезпечує утвердження в країні режиму законності та морально-етичних пріоритетів у поведінці громадян, в тому числі й військовослужбовців;

- створення оптимального (з точки зору співвідношення інтересів держави й особистості) організаційно-правового механізму, що регламентує проходження військової служби в умовах АТО, з урахуванням соціального та правового захисту військовослужбовців;
- ефективна діяльність системи правоохоронних органів у військах.

Що ж стосується першої групи напрямків, то, на наш погляд, державна політика повинна орієнтувати суспільну та індивідуальну свідомість на гармонійне поєднання інтересів суспільства та особистості. У ході її розробки оцінюються етапи розвитку країни, пропонуються продумані, реалістичні кроки на шляху до євроінтеграції, подальшого розвитку та вдосконалення суспільства й держави, передусім, перспективні та негайні заходи економічного, правового і культурного, етичного характеру, які здатні примирити, об'єднати народ, визначити орієнтири еволюційного розвитку суспільства та держави.

В основу політики держави як найважливіші мають бути покладені принципи верховенства правового закону, високої відповідальності, пріоритетів моральності та справедливості. Водночас державна політика є фундаментом нормативно-правової бази суспільних відносин, де регламентуються питання проходження військової служби в умовах АТО. Важливим напрямком роботи щодо попередження правопорушень є діяльність системи правоохоронних органів. До неї належать органи військової прокуратури, а також Військова служба правопорядку (ВСП) Збройних Сил України. Важливу роль у справі зміцнення військової дисципліни і правопорядку відіграють органи Служби безпеки України, які функціонують у збройних силах, сприяючи органам військової прокуратури та ВСП у припиненні, розкритті та розслідуванні тяжких злочинів, а також попередженні загалом правопорушень та порушень законності у військах, із використанням властивих їм методів і засобів.

Стан військової дисципліни та правопорядку в частинах у зоні АТО характеризується достатньо високими показниками правопорушень, що не може не турбувати як органи військового управління всіх рівнів, так і громадськість.

Серед правопорушень і скоєних військових злочинів значне місце займають питання розкрадання державного і військового майна, нестатутних взаємовідносин, розкрадання зброї, боєприпасів та вибухових речовин, порушення правил несення служби, ухилення від військової служби, дезертирство, вживання наркотичних та токсичних речовин, пияцтво серед військовослужбовців усіх категорій, дорожньо-транспортні пригоди, знущання, вбивства мирного населення та ін. Слід також додати поширення такого негативного явища, як намагання певної частини командирів прикрасити дійсний стан справ шляхом приховування злочинів, негативних вчинків та іншої протиправної поведінки своїх підлеглих, керуючись гаслом “Війна все сплише”. Саме тому ускладнилась проблема ефективності та оперативності профілактичних заходів, що використовувалися органами військового управління всіх рівнів.

Правовий нігілізм, некомпетентність окремої частини командирів (особливо мобілізованих), створення “особливих зон впливу” на окремі частини (добровольчі батальйони) безпосереднього підпорядкування, етична недоцільність та правова необґрунтованість заходів, що використовувалися, культивування переважно екстенсивного морально-вольового, натискного стилю управління і керівництва, особливо на першому етапі АТО, підрозділами та військовими колективами, процесами та явищами, які відбувалися у військовому середовищі, лише заганяли проблеми в глибину, гальмували позитивний розвиток новаторських форм і методів роботи з людьми з урахуванням особливостей АТО.

Усе це негативно впливало, з одного боку, на взаємовідносини з місцевим населенням в пунктах дислокації військ, а з другого, — на ефективність проведення анти-терористичної операції. Таким чином, проблема зміцнення військової дисципліни і правопорядку в Збройних Силах України багатогранна і охоплює широкий спектр напрямів діяльності, у тому числі й удосконалення військово-правового виховання, починаючи з державної і закінчуючи діяльністю конкретного командира військового підрозділу.

Джерела

1. Рущенко І. П. Війна і соціологія / І. П. Рущенко // Оборонний вісник. — 2014. — № 7. — С. 28–35.
2. Федоренко В. В. Військово-правове виховання військовослужбовців в умовах проведення антитерористичної операції в контексті соціально-філософського аналізу / В. В. Федоренко // Практична філософія. — 2015. — № 4. — С. 72–80.
3. Батмазов В. А. Основное направление укрепления воинской дисциплины и формирования здоровой атмосферы в воинских коллективах / В. А. Батмазов // Военная мысль. — 2003 — № 10. — С. 35–43.